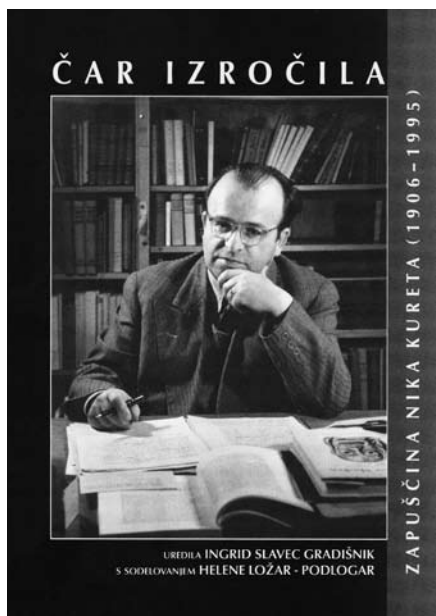

INGRID SLAVEC GRADIŠNIK (UR.) S SODELOVANJEM HELENE LOŽAR-PODLOGAR:

Čar izročila: zapuščina Nika Kureta (1906–1995); Založba ZRC, ZRC SAZU (Zbirka Opera ethnologica Slovenica),

Ljubljana 2008, 486 str.

Leta 2008 je izšel zbornik *Čar izročila: zapuščina Nika Kureta (1906–1995)*, posvečen akademiku dr. Niku Kuretu. Zbornik je nastal kot rezultat konference v letu 2006 z naslovom *Ljudska kultura in religija med tradicijo in transformacijo*. Soustvarjalci so svoje prispevke s konference poglobili in jih priredili v obliko, primerno za knjižno objavo.

Vsebina knjige je razdeljena na tri razdelke: O Niku Kuretu, Bibliografija in Transformacija tradicije v prazničnem in obrednem. V prvem delu (O Niku Kuretu) je ta kot osebnost in znanstvenik predstavljen s prispevki Primoža Kureta O mojem očetu Niku Kuretu, Franceta Bernika Osebnost Nika Kureta, Milka Matičetovega Z Nikom Kuretom v »Slovenskem narodopisnem inštitutu« (gre za ponatis prispevka, ki ga je Matičetov objavil ob smrti Nika Kureta v *Traditionesu* št. 24 [1995]). Sledi prispevek Ingrid Slavec Gradišnik Med življenjem in znanostjo: etnološka obzorja Nika Kureta, kjer predstavi povezanost Kuretovih osebnih stališč in načel ter znanosti in natančno prečeše njegovo znanstveno delovanje. V intervjuju Jurija Fikfaka z dr. Kuretom (gre za ponatis, intervju je bil prvič objavljen v *Traditionesu* št. 14 [1985]) je v ospredju

Kuretovo posvečanje ljudskemu gledališču in šegam ter zbirateljski dejavnosti. Sledi jo trije članki, posvečeni Kuretovemu ukvarjanju z dramatiko: Taras Kermauner se je v prispevku posvetil Kuretovi predvojni dramatiki; Jelena Sitar obravnava ponovno rojstvo Pavlihe, Edi Majaron pa v prispevku Dr. Kuret v mojem življenju spregovori o Kuretovi vlogi v svoji lutkarski karieri. Igor Cvetko predstavi in poudari pomembnost Kuretove trilogije *Veselja dom* (1942) ter žal neuspelo javno zbiralno akcijo, Leopold A. Grčar teofanijo in simboliko jaslic, Helena Ložar-Podlogar pa Kuretove koroške poti in trud za ohranitev Drabosnjakovih iger in raziskovanje štehvanja. Prvi del zbornika končuje Naško Križnar, in sicer o Kuretovem ukvarjanju z etnografskim filmom piše v prispevku *Etnografski film v preobilju vizualnega*.

Vmesni vsebinski člen je trenutno najizčrpnjša, kronološko urejena bibliografija objav Nika Kureta (Helena Ložar-Podlogar, Vanja Huzjan), ki izraža širino in obseg Kuretovega dela. Bibliografija je urejena po letnicah, znotraj posamezne letnice pa je razvidno Kuretovo delovanje tako v lutkarstvu kot etnografiji; oboje prispevke je objavljala tako v splošnih kot znanstvenih publikacijah ter v slovenskem in nemškem jeziku.

Drugi del (Transformacija tradicije v prazničnem in obrednem) vsebuje prispevke, ki nekako nadaljujejo Kuretove raziskave. Sklop začenja prispevek Roberta Dapita *Praznično leto Slovencev in dileme sodobnega raziskovanja*, v katerem predstavi pomen Kuretovih raziskav miklavževanja, koledovanja in maskiranja na slovensko-furlanskem obmejnem območju. Mojca Ravnik v prispevku *Pustne šege v Benečiji v kontekstu selitvenih gibanj in položaja slovenskega narečja* obravnava predvsem vlogo izseljencev pri šegah in praznikih, značilnih za Beneško Slovenijo in Rezijo. Ivan Lozica in Joško Čaleta v prispevku *Repetitivni simboli i postopci otvorena značenja: pust 1984–2004 prikazeta razvoj karnevala oziroma pustovanja na Reki, v Hrušici in Javorju*. Sledi prispevek Mateje Habinc *Koledarski prazniki: Niko Kuret,*

tvornost in političnost praznikov, v katerem so povzete metodološke in vsebinske smernice raziskovanja koledarskih praznikov, šeg oziroma ritualov na podlagi treh Kuretovih člankov ter gradiva, zbranega v Brežicah; Kuretovim raziskavam nastanka, razvoja, sprememb in propada koledarskih praznikov dodaja tudi politično vlogo praznikov in ritualov. Nena Židov v prispevku *Kdor ne štehva, ni Posave! Štehvanje v Savljah, Klečah in na Ježici v Ljubljani* predstavi štehvanje, Saša Poljak Istenič pa v prispevku *O raziskovanju delovnih šeg kmečkega prebivalstva razmišlja o ustreznosti termina »delovne šege«* ter nakazuje mogoče metode raziskovanja tovrstnih pojavnosti v sodobnosti na primeru ljubljanske okolice (območje Janč). Irena Rožman v svojem prispevku obravnava šege ob krstu v kontekstu družbenih sprememb, Katja Hrobat pa v prispevku *Ustno izročilo o kamnitih babah med etnologijo in arheologijo* predstavi mitološki lik pehtrre babe z natančnejšim primerom rodiške babe in »babe s Trsta«. Sledi prispevek Monike Kropelj *Podoba ženskega boštva v ljudskih verskih predstavah in šegah od starih verovanj do sodobnih čaščenj*, v katerem predstavi babo in druge sredozimke, natančneje tudi zavetnico Mater Marijo, ter pokaže povezanost starih predstav z novimi. Zadnji v zborniku je prispevek Marije Klobčar *Kresne pesmi kot razumevanje obrednega s poudarkom na belokranjskem kresovanju, raziskovanju obredne in družabne funkcije ter izumiranju ter vnovičnem oživljanju šege*.

Zbornik je lep spomenik in priznanje dr. Niku Kuretu, dopolnjuje pa ga v lanskem letu nastali film v produkciji RTV Slovenija *Praznično leto Slovencev: portret akademika dr. Nika Kureta*. Hkrati pa vsem, ki jih zanimata razvoj etnologije ali Niko Kuret, podaja izčrpne podatke tako o njegovi osebnosti kot njegovem raziskovalnem in znanstvenem delovanju, brez katerih bi bile etnološke in folkloristične raziskave nedvomno osiromašene. Brez tako izčrpnega zbornika, kot je pričujoči, pa bi bila osiromašena tudi današnja etnologija.

* Saša Babič, dipl. rusistka in prof. slovenščine, mlada raziskovalka na Inštitutu za slovensko narodopisje pri ZRC SAZU. 1000 Ljubljana, Novi trg 2, E-naslov: sasa.babic@zrc-sazu.si